

Ohjeet

kryptovarojen markkinoita koskevan asetuksen (MiCA) mukaisten kryptovarojen siirtopalvelujen yhteydessä sovellettavista sijoittajansuojaa koskevista menettelyistä ja toimintaperiaatteista sekä asiakkaan oikeuksista

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala.....	4
2	Lainsäädäntöviittaukset, lyhenteet ja määritelmät	4
2.1	Lainsäädäntöviittaukset	4
2.2	Lyhenteet	5
3	Tarkoitus	5
4	Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet.....	6
4.1	Ohjeiden asema.....	6
4.2	Raportointivaatimukset	6
5	Ohjeet toimintaperiaatteista ja menettelyistä kryptovarojen siirtopalvelujen yhteydessä	7
5.1	Yleiset säännökset kryptovarojen siirtoa koskevista toimintaperiaatteista ja menettelyistä (ohje 1)	7
5.2	Tiedot kryptovarojen yksittäisistä siirroista (ohje 2)	9
5.3	Toteutusajat ja määräajat (ohje 3)	10
5.4	Kryptovarojen siirtoa koskevan ohjeen hylkääminen tai siirron keskeyttäminen tai siirrettyjen kryptovarojen palauttaminen (ohje 4).	11
5.5	Kryptovarapalvelun tarjoajan vastuu (ohje 5).....	11

1 Soveltamisala

Kenelle?

1. Näitä ohjeita sovelletaan
 - (i) toimivaltaisiin viranomaisiin ja
 - (ii) kryptovarapalvelun tarjoajiin, jotka tarjoavat kryptovarojen siirtopalveluja asiakkaiden puolesta MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Mitä?

2. Ohjeita sovelletaan MiCA-asetuksen 82 artiklan osalta.

Milloin?

3. Ohjeita aletaan soveltaa 60 kalenteripäivän kuluttua siitä päivästä, kun ne on julkaistu ESMA:n verkkosivustolla kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

2 Lainsäädäntöviittaukset, lyhenteet ja määritelmät

2.1 Lainsäädäntöviittaukset

ESMA-asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta ¹
MiCA-asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1114, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta ²

¹ EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84.

² EUVL L 150, 9.6.2023, s. 40–205.

Maksun tiedot -asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1113, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta³

2.2 Lyhenteet

EK	Euroopan komissio
EFVJ	Euroopan finanssivalvojen järjestelmä
ESMA	Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen
EU	Euroopan unioni

3 Tarkoitus

- Nämä ESMAn tiiviissä yhteistyössä EPV:n kanssa laatimat ohjeet perustuvat MiCA-asetuksen 82 artiklan 2 kohtaan. Ohjeiden tarkoituksena on saada aikaan johdonmukaiset, tehokkaat ja vaikuttavat valvontakäytännöt Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä ja varmistaa MiCA-asetuksen 82 artiklan säännösten yhteinen, yhtenäinen ja yhdenmukainen soveltaminen. Niillä pyritään erityisesti selkeyttämään kryptovarojen siirtopalveluja asiakkaiden puolesta tarjoaville kryptovarapalvelun tarjoajille asetettuja vaatimuksia kryptovarojen siirtopalvelujen yhteydessä noudatettavista menettelyistä ja toimintaperiaatteista sekä asiakkaiden oikeuksista. ESMA odottaa tämän vahvistavan sijoittajansuojaa.

Ohjeita sovelletaan rajoittamatta toisen maksupalveludirektiivin mukaisten asianomaisten sääntöjen soveltamista, jos niitä sovelletaan kryptovarojen, erityisesti sähkörahatokenien, asianomaisiin siirtoihin.

³ EUVL L 150, 9.6.2023, s. 1–39.

4 Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

4.1 Ohjeiden asema

5. ESMA-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten ja kryptovarapalvelun tarjoajien on pyrittävä kaikin tavoin noudattamaan näitä ohjeita.
6. Toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, tulisi noudattaa niitä asettamalla ne soveltuvin osin osaksi kansallista lainsäädäntö- ja/tai valvontakehystä myös silloin, kun tietyt ohjeet on suunnattu ensisijaisesti finanssimarkkinoiden toimijoille. Tässä tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten tulisi valvoa, että kryptovarapalvelun tarjoajat noudattavat ohjeita.

4.2 Raportointivaatimukset

7. Kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun ohjeet on julkaistu ESMAn verkkosivustolla kaikilla EU:n virallisilla kielillä, toimivaltaisten viranomaisten, joihin näitä ohjeita sovelletaan, on ilmoitettava ESMAlle, että ne i) noudattavat tai ii) eivät noudata, mutta aikovat noudattaa tai iii) eivät noudata eivätkä aio noudattaa näitä ohjeita.
8. Noudattamatta jättämisen tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten on lisäksi ilmoitettava ESMAlle syynsä näiden ohjeiden noudattamatta jättämiselle kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun ohjeet on julkaistu ESMAn verkkosivustolla EU:n kaikilla virallisilla kielillä.
9. ESMAn verkkosivustolla on mallipohja ilmoituksia varten.⁴ Kun mallipohja on täytetty, se on lähetettävä ESMAlle.
10. Kryptovarapalvelun tarjoajien ei tarvitse ilmoittaa, noudattavatko ne ohjeita.

⁴ Ks. https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-110-1132_confirmation_of_compliance_with_guidelines.pdf

5 Ohjeet toimintaperiaatteista ja menettelyistä kryptovarojen siirtopalvelujen yhteydessä

5.1 Yleiset säännökset kryptovarojen siirtoa koskevista toimintaperiaatteista ja menettelyistä (ohje 1)

11. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt (myös asianmukaiset työkalut), pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä sen varmistamiseksi, että ne toimittavat asiakkaalle kryptovarojen siirtopalveluihin liittyvät tiedot ja ehdot sähköisessä muodossa hyvissä ajoin ennen kuin asiakas tekee sopimuksen kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoamisesta.
12. Näihin tietoihin tulisi sisältyä vähintään seuraavat:
 - kryptovarapalvelun tarjoajan nimi, sen päätoimipaikan osoite ja kaikki muut osoitteet ja viestintävälineet, myös sähköpostiosoite, joilla on merkitystä yhteydenpidossa kryptovarapalvelun tarjoajan kanssa
 - kryptovarapalvelun tarjoajan valvonnasta vastaavan kansallisen toimivaltaisen viranomaisen nimi
 - kuvaus tarjottavan kryptovarojen siirtopalvelun pääominaisuuksista
 - kuvaus kryptovarojen siirron käynnistämisen tai sitä koskevan suostumuksen antamisen sekä ohjeen tai suostumuksen peruuttamisen muodosta ja sitä koskevasta menettelystä, myös niiden tietojen erittely, jotka asiakkaan on toimitettava, jotta kryptovarojen siirto voidaan käynnistää tai toteuttaa asianmukaisesti (myös todentamistapa)
 - edellytykset, joiden täytyessä kryptovarapalvelun tarjoaja voi hylätä kryptovarojen siirtoa koskevan määräyksen
 - viittaus menettelyyn tai prosessiin, jonka kryptovarapalvelun tarjoaja on ottanut käyttöön kryptovarojen siirtoa koskevan määräyksen tai suostumuksen vastaanottamisajankohdan määrittämiseksi, sekä kryptovarapalvelun tarjoajan asettama mahdollinen ajallinen takaraja.
 - kryptovarakohtainen selvitys siitä, mitä hajautetun tilikirjan teknologian (DLT) verkkoa siirrossa käytetään
 - tarjottavan kryptovarojen siirtopalvelun enimmäistoteutusaika
 - kunkin DLT-verkon osalta arvioitu aika tai lohkon vahvistusten määrä, joka tarvitaan, jotta siirto olisi peruuttamaton DLT-verkossa tai jotta sitä voitaisiin pitää riittävän peruuttamattomana todennäköisyyteen perustuva selvityksen tapauksessa ottaen huomioon DLT-verkon säännöt ja olosuhteet

- kaikki maksut, palkkiot tai välityspalkkiot, jotka asiakkaan on maksettava kryptovarojen siirtopalvelusta, myös ne, jotka liittyvät tietojen toimittamisen tai saataville asettamisen tapaan ja tiheyteen, ja tarvittaessa tällaisten maksujen määrien erittely
 - viestintävälineet, myös perustiedot asiakkaan laitteiden ja ohjelmistojen teknisistä vaatimuksista (esimerkiksi vähimmäisohjelmisto tai mobiilikäyttöjärjestelmä), joista osapuolet ovat sopineet kryptovarojen siirtopalveluun liittyvien tietojen tai ilmoitusten välittämistä varten
 - se, millä tavoin ja miten usein kryptovarojen siirtopalveluun liittyvät tiedot on annettava tai asetettava saataville
 - kieli, jolla (kielet, joilla) MiCA-asetuksen 82 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sopimus tehdään ja jolla (joilla) sopimussuhteen aikana viestitään
 - suojattu menettely, jolla kryptovarapalvelun tarjoaja ilmoittaa asiakkaalle epäilyistä tai tosiasiallisista petoksista tai turvallisuusuhkista
 - keinot, joilla asiakkaan on ilmoitettava kryptovarapalvelun tarjoajalle kaikista luvattomista tai virheellisesti käynnistetyistä tai toteutetuista kryptovarojen siirroista, mukaan lukien aikaraja ilmoittamiselle, sekä kryptovarapalvelun tarjoajan vastuu luvattomista tai virheellisesti käynnistetyistä tai toteutetuista siirroista, mukaan lukien vastuun enimmäismäärä
 - asiakkaan oikeus irtisanoa kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoamista koskeva sopimus ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.
13. Kryptovarojen siirtopalveluihin liittyvillä toimintaperiaatteilla ja menettelyillä tulisi varmistaa, että kryptovarapalvelun tarjoaja antaa asianomaiset tiedot helppolukuisessa sekä selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa.
14. Edellä 12 kohdassa tarkoitetuilla toimintaperiaatteilla ja menettelyillä tulisi myös varmistaa, että
- asiakas voi kryptovarojen siirtopalveluihin liittyvän sopimussuhteen aikana milloin tahansa tutustua MiCA-asetuksen 82 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen ja 12 kohdassa lueteltuihin tietoihin tai saada ne pyynnöstä sähköisessä muodossa
 - asiakkaalle ilmoitetaan kaikista suunnitelluista muutoksista 12 kohdassa lueteltuihin tietoihin hyvissä ajoin ennen kuin muutosta aletaan soveltaa.
15. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi pystyä antamaan tässä tarkoitettut tiedot sillä hetkellä, kun asiakkaalle annetaan jäljennös MiCA-asetuksen 82 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun sopimuksen luonnoksesta.

16. Hyvänä käytäntönä kryptovarapalvelun tarjoajia kannustetaan ottamaan 11 kohdassa tarkoitetuissa toimintaperiaatteissa ja menettelyissä huomioon myös se, miten asiakkaille annetaan opetusaineistoa, joka auttaa heitä saamaan tietoa oikeuksistaan ja kryptovarojen siirtojen toiminnasta ja riskeistä ja ymmärtämään niitä entistä paremmin.

5.2 Tiedot kryptovarojen yksittäisistä siirroista (ohje 2)

17. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt (myös asianmukaiset työkalut), pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä sen varmistamiseksi, että kryptovarojen siirtoa koskevan ohjeen saamisen jälkeen mutta ennen kryptovarojen siirron toteuttamista kryptovarapalvelujen tarjoaja antaa asiakkaalle vähintään seuraavat tiedot:
- lyhyt ja vakiomuotoinen varoitus siitä, onko kryptovarojen siirto peruuttamaton ja milloin, tai todennäköisyyteen perustuvan selvityksen tapauksessa riittävän peruuttamaton ja milloin⁵
 - asiakkaan maksettavaksi tulevien kryptovarojen siirrosta perittävien maksujen määrä ja tarvittaessa tällaisten maksujen määrien erittely, jossa erotetaan toisistaan esimerkiksi liiketoimen toteuttamisesta asianomaisessa DLT-verkossa perittävät kaasumaksut ja muut maksut, joita kryptovarapalvelun tarjoajat perivät palveluistaan.
18. Edellisessä kohdassa tarkoitetuilla toimintaperiaatteilla ja menettelyillä tulisi myös varmistaa, että siirtoa ei käynnistetä tai toteuteta ennen kuin on suoritettu riittävät toimenpiteet maksun tiedot -asetuksen, myös sen 14 artiklan, noudattamisen varmistamiseksi.
19. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt (myös asianmukaiset työkalut), pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä sen varmistamiseksi, että kryptovarojen yksittäisten siirtojen toteuttamisen jälkeen kryptovarapalvelun tarjoaja antaa asiakkaalle vähintään seuraavat tiedot:
- siirron toimeksiantajan ja siirronsaajan nimet
 - siirron toimeksiantajan hajautetun tilikirjan osoite tai kryptovaratilin numero
 - siirronsaajan hajautetun tilikirjan osoite tai kryptovaratilin numero
 - viite, jonka avulla asiakas voi tunnistaa jokaisen kryptovarojen siirron
 - siirrettyjen tai saatujen kryptovarojen määrä ja tyyppi
 - kryptovarojen siirron veloituksen arvopäivä tai hyvityksen arvopäivä

⁵ Asianomaiseen DLT-teknologiaan liittyvien konsensusalgoritmien tyyppin mukaan.

- kryptovarojen siirtoon liittyvien maksujen, palkkioiden tai välityspalkkioiden määrä ja tarvittaessa erittely tällaisten maksujen määristä.
20. Edellä 19 kohdassa tarkoitetuissa toimintaperiaatteissa ja menettelyissä tulisi myös käsitellä 19 kohdassa lueteltujen tietojen antamisen tiheyttä, tietojen antamisesta mahdollisesti aiheutuvia maksuja tai kuluja ja tietojen antamistapaa.
21. Edellä 19 kohdassa luetellut tiedot tulisi toimittaa sähköisessä muodossa ja, jos niitä annetaan enintään kerran kuukaudessa, maksutta.
22. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt (myös asianmukaiset työkalut), pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä sen varmistamiseksi, että jos kryptovarojen siirto hylätään, varat palautetaan tai siirto keskeytetään, asiakkaalle annetaan vähintään seuraavat tiedot, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden sovellettavien sääntelyvaatimusten soveltamista:
- hylkäämisen, palauttamisen tai keskeyttämisen syy
 - tarvittaessa se, miten hylkääminen, palauttaminen tai keskeyttäminen voidaan korjata
 - asiakkaalle mahdollisesti aiheutuvien kulujen tai maksujen määrä ja tieto siitä, voiko korvausta saada.

5.3 Toteutusajat ja määräajat (ohje 3)

23. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt, pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä ainakin seuraavista:
- ajalliset takarajat, joihin mennessä kryptovarojen siirtoa koskevat määräykset katsotaan vastaanotetuiksi samana kaupankäyntipäivänä
 - toteutuksen enimmäisajat, jotka riippuvat siirrettävästä kryptovarasta
 - DLT-teknoologiaan käytettäessä kunkin DLT-verkon osalta kohtuullinen arvio kryptovarojen siirron edellyttämästä ajasta tai lohkon vahvistusten määrästä, jotta kryptovarojen siirto olisi peruuttamaton tai todennäköisyyteen perustuvan selvityksen tapauksessa riittävän peruuttamaton.

5.4 Kryptovarojen siirtoa koskevan ohjeen hylkääminen tai siirron keskeyttäminen tai siirrettyjen kryptovarojen palauttaminen (ohje 4).

24. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset riskiperusteiset toimintaperiaatteet ja menettelyt, pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä sen määrittämiseksi, toteutetaanko, hylätäänkö vai keskeytetäänkö kryptovarojen siirto tai palautetaanko kryptovarot ja miten se tehdään. Tällaisissa toimintaperiaatteissa ja menettelyissä tulisi erityisesti ottaa huomioon maksun tiedot -asetuksen säännökset soveltuvien osin ja sellaisina kuin niitä on täsmennetty Euroopan pankkiviranomaisen ohjeissa, jotta estetään varojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen väärinkäyttö rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen.

5.5 Kryptovarapalvelun tarjoajan vastuu (ohje 5)

25. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi laatia asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt, joilla määritetään ehdot kryptovarapalvelun tarjoajan vastuusta asiakkaille, kun on kyse kryptovarojen luvattomista tai virheellisesti käynnistetyistä tai toteutetuista siirroista, pantava ne täytäntöön ja pidettävä niitä yllä.